

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszűrtűkűn.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Köziratokat vissza nem adunk.

Agróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olós árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpenztári okmány 10,489. szám.

Az agyagfalvi gyűlésről.

(Válasz.)

Nagy György, orsz. képviselő.

Gyönyörűséggel dédelgetem azt a gondolatot, hogy a székelység az agyagfalvi réten gyűlést tartson.

Ha a 60-ik évfordulóig október 16-ikáig nincs elég idő egy nagyszabású gyűlést előkészíteni, ám jó, tartsuk meg azt a szabadság hajnalhasadásának évfordulóján 1909. március 15-én.

De meg kell tartani!

A történelmi mult felelevenítésével, a megszentelt hagyományok ünneplésével erősítjük a nemzeti önértet, a nemzeti önbizalmat.

Szükségünk van arra. Sok a kicsiny hitű. Sok az álmos tekintetű. A fáradt lelkű.

A székelység a maga történelmi útján nyitott szemmel, acélos akarattal kell, hogy haladjon. Minden egyes székelyi tiszta tudatában kell legyen annak, hogy Magyarország napkeleti kapujának az őre s ismerie kell az őre fenséges kötelességeit...

Szükséges egy székelyi nemzetgyűlés egybehívása azért is, hogy a közbirtokossági erőknek az állami kezelés alól való kivétele érdekében megindított mozgalomnak egy új, hatalmas, döntő lökést adjon a nemzetgyűlés. Egész életemben a tettek embere voltam. Hozzá szoktam ahhoz, hogy a sikerig ne pihenjek. A munka, a harc, a küzdelem az én gyönyörűségem. Hogyne hirdetem hát a harcot, mikor a székelység jogos érdekeről van szó? Hogyne állanék a küzdők sorába, mikor a fajom iránti szeretet szólit oda.

Ám jó! Várjuk meg békeséggel, hogy a kormány hajlandó-e teljesíteni a közbirtokosságok igazságos kérését. Várásunkat jellemezze a biztosságnak és az erőnek tudata. Jogunkról nem szabad lemondani. A lemondás vereséget jelentene. A mi ügyünk igaz ügy s így csak diadallal kell végződnie.

Sokszor kimutattam, többször bebizonyítottam, hogy a székelyi földi erők birtokosságok mozgalma helyes, jogos és igazságos. Csak a kik erőszakosan behunyják a szemüket, csak azok jajveszékelnék mindig, hogy az erőknek az állami kezelés alól való kivétele sötétbe ugrás volna,

melynek következményi végzetések lehetnek.

Hibás az a felfogás, mely a fán keresztül nézi az embert s a fától nem látja az embert s maga valóságában, a maga vágyaival, céljaival, törekvéseivel. Az emberen át kell nézni a fának, az erőknek hivatását, rendeltetését. S így nézve, tiszta képet nyer a helyzet, kidomborodik az erők birtokosok mozgalmának célja. Cél: a székelységet jogaihoz juttatni, a jogok által a terhek viselésén könnyíteni. Követeljük az erők felszabadítását, mert a rab erdő csak vándorbotot terem a szabad székelynek. Azt kívánjuk, hogy az erdő a maga gazdagságával a mi szegénységünknek segítségére siessen. A fafinancok rabóságába vetett erőknek fái a mi pusztulásunk siri fejfái. Sehol a világon öntudatos, nagykoru nép bele nem nyugodhatnék abba, hogy tutorság alatt sinylődjék, hogy saját vagyonával idegen célokat szolgáljon.

A székelység mozgalmának támogatása nemzeti missiót képez. A ki ebből nem veszi ki a maga részét, az pártot üt saját faja, saját vérei ellen. Az ilyen pártütőkkel le fogunk számolni. Kétszínű játékokat nem tűrjük. A porondon kell maradniok.

Sokaknak nem tetszik, hogy a székelyi nemzetgyűlés eszméje felvetődött. Félnek a gyűlés nagy nyilvánosságától. Reszketnek a számonkérésétől. De hiába! Ezeknek akna munkája nem fog minket akadályozni. Erősek vagyunk, mert velünk az igazság. Bátrakká tesz a mellénk sorakozó százezreknek szeretete... Hozzá vagyunk szokva a fegyverforgatáshoz. Otthonos kezünkben a munkának szerszáma. A faj iránti rajongó szeretetet, a munkának megbecsülését, az igazsághoz való ragaszkodást, a tiszta tűzü hitet visszük magunkkal a gyűlésbe.

Elmegyünk, hogy együtt lekedjünk. Egymástól tanuljunk. A szívek egymáshoz simuljanak.

A székelység történetében új lapot nyitunk meg e gyűléssel. Arra törekszünk, hogy ne mindig idegen kezek írják meg a mi történetünket, hanem végre valahára mi legyünk saját sorsunknak intézői.

A zászló kibontva: Előre!!

A magyarság jövője Erdélyben.

Irta s az 1908. augusztus 24-én tartott székelyi kongressuson előadta: Dr. Király Péter.

VI.

Ha volt valaha okunk, nagyobb soha ennél nem volt arra, hogy abba hagyjuk a kicsinyeskedő akadémikuskodásokat, üres pózolásokat, nagyképűsködéseket s egymás ámitását. Nincs több elvesztegetni való időnk, elpazarolni való erőnk holmi mondva csinált személyeskedésekre, torzsalakodásokra. Ezekre majd ráérünk akkor, ha a mentés kötelességének egyesült erővel eleget tettünk s meg-husítottuk azt a gyilkos aknamunkát, amellyel a reánk fenekedő oláh-ság „életünkre és birtokunkra tör“... Ha a véres csatákban évszázadokon át egymás oldala mellett tudott harcolni önmagáért és egymásért a székelyi és magyar: — miért ne tudna most együtt dolgozni, buzgólkodni, küzdeni — a polgári társadalmi érvényesülés és az önvédelem munka mezején a végből, hogy biztosítsa magának és a maga uralmának a saját portáján a jövőt?! Minden nemzet a maga sorsának és jövőjének a kovácsa. Legyen az hát a székelyi és magyar nemzet is! Évtizedek óta azért nem cselekedett így, mert nem volt megfelelő alkalmá és tere az együttműködésre. Ha idáig nem volt, a sors mostohasága és a közös veszedelem most már azt parancsolja, hogy legyen! Teremtünk kell! Nemzeti létünk és becsületünk nagy problémája ez. Alakítanunk kell úgy az ország tisztántuli részén, mint Erdélyben az eddigi „Székelyi Társaságok“ címének kibővítésével s alkotmányának újja szervezésével „Székelyi Magyar Társaságot“, rövidebben megnevezve „Turul-társaságokat“. E „Székelyi Magyar Társaságok“, illetve „Turul-társaságok“ lehetnek csak azok a legyőzhetetlen erkölcsi és közéleti erősségek, amelyekre, mint sziklakövekre felépíthetjük a magyarság, helyesebben a székelység és magyarság jövőjét.

Ezeknek előre bocsátása után az igen tisztelt közgyűlésnek elfogadás és határozottá emelés végett tiszteletteljesen a következő határozati javaslatot ajánlom nagybecsű figyelmébe:

Mondja ki a közgyűlés, hogy az eddigi „Székelyi Társaságok Szövetsége“ címet „Székelyi Magyar Társaságok Szövetsége“ címre változtatja.

Mondja ki a közgyűlés, hogy sem Erdélyben, sem az ország tisztántuli részének, oláhok által is lakott más vidékén, az oláh nemzetiségi kérdést politikai kérdésnek egyáltalában nem tekinti és ilyennek el nem ismeri...

az oláh kérdés, mint „dákóromán“ kérdés pedig a műveletlenség, tudatlanság és roszakarat szüleménye... az oláh-ság, mint a 13-ik század óta idők folyamán idegenből magyar földre betelepedett, magyar székelyi humanizmusból jogvédelemben s jótéteményekben részesített néptöredék, a magyar nemzet jóvoltából kapott jótétemények élvezetéhez jogot csakis addig és annyiban formálhat, amennyiben és a meddig itt magát megbecsüli s a magyar nemzet iránt, mint jöltevője iránt, tisztelettel és becsületos jóindulattal viseltetik.

Mondja ki a közgyűlés, hogy a már meglévőeknek lehető föntartása mellett, a „Székelyi Magyar“ társaságok létszámát ujonnan szervezendő társaságokkal kívánja szaporítani s ezuttal az exponáltabb országrészek és területek székelyi-magyar lakossága érdekeinek megóvása és hathatósabb elősegítése céljából a következő „Székelyi-Magyar“ társaságok szervezését, illetve újból szervezését tartja szükségesnek: 1. Alsófehérmegyei, Nagyenyed székelihelyel. 2. Beszterczena-szódmegei, Besztercze székelihelyel. 3. Brassómegei, Brassó székelihelyel. 4. Csikmegei, Csikszereda székelihelyel. 5. Fogarasmegyei, Fogaras székelihelyel. 6. Háromszékmegei, Sepsiszentgyörgy székelihelyel. 7. Hunyadmegei, Déva székelihelyel. 8. Kisküküllőmegei, Dicsőszentmárton székelihelyel. 9. Kolozsmegyei, Kolozsvár székelihelyel. 10. Marostordamegei, Marosvásárhely székelihelyel. 11. Nagyküküllőmegei, Segesvár székelihelyel. 12. Szebenmegei, Nagyszeben székelihelyel. 13. Szolnokdobokamegei, Deés székelihelyel. 14. Tordaaranyosmegei, Torda székelihelyel. 15. Udvarhelymegei, Székeljudvarhely székelihelyel. 16. Biharmegyei, Nagyváradszékelihelyel. 17. Máramarosmegei, Máramaros-Sziget székelihelyel. 18. Szabolcs-Hajdumegyei, Debrecen székelihelyel. 19. Szathmármegyei, Szathmárnémethi székelihelyel. 20. Szilágymegyei, Szilágysomlyó székelihelyel. 21. Aradmegei, Arad székelihelyel. 22. Krassószörénymegyei, Lugos székelihelyel. 23. Temestoron-tálmegyei, Temesvár székelihelyel. Továbbá, mint testvértársaságok mindenik „Székelyi-Magyar Társaság“nak a felmerülő szükség mértéke szerint leendő támogatására, erkölcsi és anyagi istápolására a tisztántuli országrész területén: 24. Nyiregyházai. 25. Hajduböszörményi. 26. Török-Szentmiklósi. 27. Kisujszállási. 28. Mezőturi. 29. Hódmezővásárhelyi. 30. Zilahi. 31. Bánfihunyadi és 32. Nagyszalontai székelyi magyar társaságok. Mondja ki a közgyűlés, hogy az ország mindazon részein, amelyek területére a székelyi magyar társasá

gok működése kiterjed, az illető székely magyar társaság tagjának tekintem minden jóra való tisztességes magyart állampolgárt.

Mondja ki a közgyűlés, hogy ezen határozatait felirat képesében az elnökség útján hivatalosan megküldi a nagyméltóságú magyar királyi miniszterelnök urhoz, mint kormányfőhöz, ugyszintén megküldi a m. kir. belügyi, kereskedelemügyi, vallás- és közoktatásügyi és földmívelésügyi miniszter urakhoz, kérvén a m. kir. kormánynak az összes székely magyar társaságok részére minden irányban és minden tekintetben erkölcsi és anyagi támogatását és segítségét.

(Vége.)

A megrontott néplélek.

Azok, kiknek alkalmuk van a néppel közvetlenül érintkezni a papok, a jegyzők, a hivatalos emberek, a gazdák kétségbeesetten panaszkodnak, hogy mennyire le van rombolva a nép emberei előtt minden tekintély. Mig ezelőtt respektussal voltak vezetőik iránt, tisztelettel jelentek meg papjuk előtt, a község házában, földesuraik előtt, addig most alig üdvözlik ezeket, ha a faluban, vagy künn a határban találkoznak velök. Ha pedig szóba állnak, hetykén, kihívóan viselkednek, nem ritkán durván, gorombán követelik azt, amihez joguk nincs és brutalitással és fenyegetéssel azt, amihez joguk van, de a miket senki sem akar tőlük megtagadni.

Azok a kortes beszédek, melyek a mult időkben faluhelyeken elhangzottak s amelyekben képtelenebbnél képtelenebb ígéretekkel csigázták fel a népet a kormány iránti kívánságait, ma boszulják meg magukat. Ezekhez járultak még a szociális igazságok, amelyekkel a népet amugy is felbujtott szenvedélyére még újabb tüzet raktak. Ma tehát az a helyzet, hogy minden falunak megvan a maga népvézére, aki terrorizmussal uralkodik a falun s aki elől aggodalommal húzódik el minden intelligencia a falubar. Valósággal anarchisztikus állapotok uralkodnak egy-egy községben. Látjuk, olvassuk, hogy az országban mindenféle heves ellenagitációkkal fogadnak mindenféle hatósági intézkedést, gyűléseket tartanak ellene, ostrom alá veszik a jegyzőt, község házat és képtelenebbnél képtelenebb követelményekkel állnak elő, melyek persze, ha nem teljesíthetők, akkor a gyűlölség még izóbb lesz „az urak ellen”.

A tekintély lerombolásának ez a kultusza szükségszerű következménye volt a mult idők kortes hadjáratainak.

Nem kell ezen állapotok elmondásáért bünösöket keresnünk. Elmondhatjuk: peccatu intra et ekstramurus. Mindnyájan bünösök abban, a kik a multak politikai életében részt vettek. A nép megrontásának munkájában részesek voltak azok, akik a tömegszennvedélyt izgatják, de részesek voltak azok is, akik itatásokkal, etetésekkel és vesztegetésekkel rontották meg a nép erkölcsét. Az itatáshoz, etetéshez, megvesztegetéshez és szennvedélyeinek feltüzeléséhez szoktatott nép megmérgezett lelkülete most már nem kívánja feltüzetését kívülről, hanem maga végzi el munkáját. Mivel a multban azt

hallotta, hogy a politika uri huncutság, ezt elhitte s hirdeti és propagálja ő maga, sőt gyakorlatilag is érvényesíti abbéli felfogását, hogy nem respektál többé sem törvényt, sem jogot, sem a hatóságot, sem a tulajdon szentségét, sem semmiféle intézményt, amely az állam rendjének alapját képezi.

Ezek az anarchisztikus állapotok pedig nem siránkozni kell, hanem gyökeres orvoslásra van szükség. A vad erkölcsökbe beleévdött népet nagyon nehéz lesz most már szelid eszközökkel és erkölcsi prédikációkkal visszaterelni a törvényes rend tisztelétének állapotába. — Az eldurvult állapotok szanálására radikális eszközökre van szükség. A kormánynak gondoskodni kell olyan intézmény létesítéséről, amely ezen az állam életét alapjában fenyegető állapotokon gyökeresen segítsen. Ennek pedig most már csak egyetlenegy módja van és ez a rendőrségnek államosítása az egész vonalon. Tehát nemcsak a városi rendészetnek az államosításáról van szó. A külső rendészet a csendőrség kezében van és kétségtelenül jó kézben van. De létszáma oly csekély, hogy a községekben a belrendészetet is ellátni képtelenek. Amellett azzal, hogy van belrendészet és van külrendészet, a hatáskörök összeütközése és összezavarása folytán maga a közrend szenved. Így hát egyöntetű állami rendészetre van szükségünk. És csak ilyen szigorúan fegyelmezett, egyöntetű állami rendészet lesz képes arra, hogy a falvakban annyira elhatalmasodott anarkisztikus állapotokat megjavítsa és megszüntesse.

Gazdakörök rovata.

Egy új váltó eke.

A „Székely-Udvarhely” 78. számában közölt és váltó ekét tárgyáló cikket igen nagy érdeklődéssel olvasva, mintegy kényszerítve érzem magam arra, hogy a t. gazdák becses figyelmét szintén felhívjam az alábbiakra.

Nem vagyok sem gyakorlati, sem elméleti gazda, de gazdaságban nőtem fel s a kritizáló bírálatot szívesen hallgatom, méitőztassanak azonban először engem is meghallgatni.

Diák koromban egyik vakáció szép reggelén az ekét kivettem a béres kezéből, hogy én húzassam meg az első barázdát s a mikor azt a földbe akasztottam, a béresek szemtelen röhögése hangzott fel. Hibámat rögtön átláttam, de azt jóvá tenni már késő volt. Igen resteltem a dolgot s azóta se fogtam meg az eke szarvát. T. i. kifelé forgattam a barázdát!

Elég hosszú idő telt el azóta s a sors engem idehozott, hol a gazdasági gépeket készítve, munkáját elősegítsék és megélhetését könnyebbé tegyék.

Pár év előtt az ekék tanulmányozásával bizott meg princípálisom s most nyugodt meggyőződéssel mondhatom, hogy tökéletesen megfelelő hegyi eke (nem szólok a többvasuakról) sem hazánkban, sem a külföldön ezideig nem volt. Ma is ugyanazon szerkezettel szánt, akarom mondani tur a hegyvidéki gazda, mint gyermekkoromban. Itt-ott jelentkezik egy pár újabb kivitel, de az előnye mellett ott van az a lényeges

hibája az egyiknek, hogy komplikált, a másiknak, hogy nehéz; a harmadiknak, hogy drága és a melyik olesó, annak meg a munkája tökéletlen.

E lap 78. számában megjelent cikk értelmében Sporzon tanár talált végre egy szerinte megfelelő váltó ekét, a melynek szerkezeti előnyeit igazán kár, hogy a cikkíró ur nem közölte. Nem tudhatom, hogy milyen szerkezetéről volt szó, ehez tehát nem is szólhatok, de jelentem alásan én is találtam egyet! megfelelő, jót, igazán jót! Mielőtt a leírásába fognék, szükségesnek tartom ez ügygel kapcsolatos szántási módszerrel is kitérőleg foglalkozni.

Ha a hegyes vidéken utazik valaki, lehetetlen észre nem vennie a hegyoldal lépcsős alakulatát. Az egyes földtáblák egymás fölött vízszintesen haladva méteres, sőt még magasabb barázdákkal vannak egymástól elválasztva s ezáltal óriási lépcsőket képeznek. Mi okozza hát ezt?

A földfelületnek szüntelen lefelé való törekvését s az esővíznek ezen hasonló káros munkáját talán nem tudva bár, de legnagyobb mértékben elősegíti maga a gazda az ekéjével. Nem tudom, hogy mindenütt így van-e, de Udvarhelymegyében így láttam.

A hegyoldal legmélyebben fekvő részén kezdik a szántást, a barázdát mindig lefelé forgatva, míg a következő, tehát magasabban fekvő barázdáig érnek. Itt újból kezdődik és folytatódik, mint előbb a munka. Mi történik ezen eljárással?

Semmi egyéb, mint minden szántás alkalmával a termő réteget egy barázdá szélességgel az egész táblán lejjebb csuszattuk. Egy barázdá mélységgel a tábla külső szélét magasabbra növeltük, de ugyancsak egy barázdá mélységgel a tábla külső szélét alacsonyabbra süllyesztettük.

Ilyen formán nem is kell ahhoz sok esztendő, hogy a tábla alsó széle méter magasságot elérjen csupa termő talajból felhalmozva s a külső széléről szép lassan mind elhordjuk a termőréteget. Nem is akad bizony bele ekénk a tetőn, mert csupa agyag; elhordtuk róla lassanként a humuszt.

Mit kellene hát csinálni, hogy a szántással ilyen káros munkát ne végezzünk?

A felelet igen egyszerű. Kezdjük a szántást kívül s forgassuk a barázdát kifelé. Hiszen ezzel a munkával a földréteget nem be, hanem kifelé csuszattuk s az esővíz káros munkáját ellensúlyozva elérhetjük, hogy 5—6 év múlva a hegytetőn levő tengeri nem fog oly szánsalmasan kinézni.

Meg vagyok róla győződve, hogy ezt ilyen szépen nemcsak jómagam, de igen sokan mások is elgondolják s ha a székely atyafinak elmondom, talán azt feleli rá, hogy bolond az ur, éppen úgy, mint a ki azt tanácsolja, hogy 20 cm. mélyen szántsak, a mikor a két kis tehenem 10 cm. mély szántásnál se bírja sokáig, olyan nehezen jár az ekém.

Hiszen 20 cm. mélyen valahogy elbírná 4 marha, hanem a barázdát kifelé forgatni — édes uram — már az tiszta lehetetlenség, hiszen az eke engen hajitana be az oldalról.

Ilyenformán gondolkozik a székely ember s igaza van! Nehezen is jár

az ekéje s ha kifelé akarná forgatni a barázdát, akkor ugyancsak izmos karu legényre van szükség, hogy az eke be ne düljön.

Eljutottam végre azon pontig, a miről tulajdonképpen írni akarok s a mit a t. gazdaközönségnek szíves figyelmébe ajánlva, mintegy hasznosat vélek azzal cselekedni.

A hegyvidéki gazdának olyan eke kell, mely tökéletes munkája mellett könnyen vontatható, egyszerű és tartós, könnyen kezelhető és olesó legyen.

Ilyen szépen hangzó jelzőkkel elkeresztelt hegyi váltóeke a nyár folyamán született meg. A felsorolt szépen hangzó jó tulajdonságok mellett még kifelé is lehet forgatni vele a barázdát anélkül, hogy az embert a hegyoldalon bedobná. Tartására nem kell sok erő, mert fogni a szántás alatt egyáltalában nem kell. Szarva tehát nincs is.

Taligája sincs az ördögös ekének s mégis forog a kereke. A barázdának ugy a mélységét, mint a szélességét $\frac{1}{2}$ cm.-re lehet szabályozni igen egyszerű módon és gyorsan. Acélból készült, de jóval könnyebb az eddig gyártottaknál, mert kicsi, mint egy játékszer s mégis 20 cm. mélyen szánthatunk vele. Munkája nemcsak kifogástalan, de gyönyörű, s olyan tiszta barázdát hagy maga után, hogy biciklizni lehet benne. Vonó erő, a mint az összehasonlításnál az erőmérő jelezte 20 százalékkal kevesebb kell, mint bármely újabb gyártmányú acélekének a vontatására. Ára még nincs megállapítva, de a szerkezet egyszerűsége folytán valószínűleg kevesebb lesz az eddigiekénél. Minden egyes alkatrésze, ha pl. kopik, igen egyszerűen a cigány kovács beavatkozása nélkül kicserélhető s ez a jó. Minden alkatrésze egyszerű csavar segélyével van összeillesztve s éppen azért formájából nem veszi ki a falusi kovács soha.

Nem célo, hogy dicshimnusz zengjek róla, csak mint újdonságot a jó oldalával s szerkezeti előnyeivel Udvarhelymegyében megismertetni óhajtottam.

Mint új dologtól rendesen fél a gazda s éppen ezért szükségesnek tartottam egy darabot Rugonfalvára megküldeni, hogy ott mindenki láthassa, megfoghassa, emelhesse, egy szóval megismerhesse. Rövid idő alatt megérkezik oda. Elfogulatlan őszinte becsületességgel írhatom, hogy jelenleg a legjobb váltóeke ez, csak banni kell tudni vele.

Tessék megtekinteni s ha hibát talál valaki rajta, nagyon szívesen és köszönettel veszem, ha megírja mi az, hadd javítsam ki.

Megemlíthetem még, hogy szállítás alkalmával nem kell szekérre rakni s ezzel ide-oda hajigálni, mert van egy harmadik kis kerék hozzá, mit a talpra illesztve háromkerékű járművé alakítjuk át s így a szállítása akárhány darabnak egymás utáni akasztásával a legegyszerűbb módon eszközölhető.

Magyar gyártmány s magyar találmány. A hegyvidéki gazdák szíves figyelmét ne kerülje ki s ha valaki próbára rendelni akar, tessék a Kühne-gyárhoz fordulni Mosonba.

Moson, 1908. évi szeptember 30.

Jeddy Péter.

Közszó, gettől szabadulhat, ha az... Kapható Betegh Pál könyv-, papír-, iró- és rajzszert. kereskedésében Székelyudvarhelyt.

A vértanuk szobra előtt.

(Arad, október 6.)

Szent kegyelettel léptem e földre,
Hol a vértanuk dicső szobra áll,
Szívem felsajog, vérzik megtörve,
Lelkem Phönixként, multba viszaszáll.
Könny ül szememben, keserv ajkamon,
De keservemet ki nem onthatom,
Pedig biztatnak, szavokat hallom,
... Oh mit érzek, ki nem mondhatom!

Tizenháromnak dicsőült lelke
Lebeg körültem szólni készit, hevit;
Tizenháromnak dicső élete
Megragad engem s tette lelkesit.
Demosthen lennék, nyelvem erőtlén,
Elhal a légben, nem hat messzire,
Hogy mozdulna meg izben, velőben
A gyarló ember s a vén föld szive.

A tizenhárom látom egyenként,
Duló esatákon, villogó karddal;
Mint viaskodnak csodás istenként
S győzelmet nyernek rongyos zászlóval.
Gigászi harcban űk a Heroszok,
Kardjaik élén nevik nagysága
S mégis a győzelem nekik mit hozott?
... Menet-levelet vértanuságra.

Bitó és golyó várt babér helyett
Reájok a nemzet hőseire,
S űk önként adták oda életüket,
Váltságdíjvilág szégyenére.
Nagy áldozat volt, nagy és jogtalan;
Vérzett a szive sok milliónak...
Ah! de tenger könny, keserv hasztalan,
Volt dolga elég golyó, bitónak!

De félre most már panasz és keserv,
Ez éreszobor hangosabban beszél!
Egyet hirdet ma sok millió nyelv:
A tizenhárom mindörökké él!
Örök éltük záloga e szobor,
Melyen a menny glóriája ragyog
S melyhez mennyi millió zárándokol...
Térdre hát ti is... imádkozzatok!

Demeter Dénes.

KÜLONFELEK.

Előfizetési felhívás.

Eljutottunk ez év utolsó negyedéhez melyre ezuttal új előfizetést nyitunk lapunkra. Minden olvasónknak tárgyilagos ítéletére bizzuk annak eldöntését: megfelelünk-e a közönség várakozásának? Megfelelünk-e mindenben higgadtan, elfogulatlanul, becsületesen hírlapírói kötelességünknek? Megtartottuk, ápoltuk-e azt az eszmét, melyet lapunk homlokzatán hirdettünk? Megvédtük-e mindegy és minden kínálkozó alkalommal a székelység, megyénk és városunk érdekeit?

Nem kérkedünk, nem büszkélkedünk; minden hangzatos, üres frázisnál értékesebb az az elvitázhatatlan tény, hogy a legközelebb lezajlott és városunk társadalmi életére oly jótékony hatást gyakorolt Székely Szövetség nagygyűlése is elsősorban a mi kezdeményezésünk, biztatóításunk, kitartó lelkesedésünk, munkálkodásunk és lankadatlan szorgalmunk eredménye volt.

Ebben az irányban tartjuk kötelességünknek a jövőben is haladni. Kerülni minden személyeskedést, — mellőzni minden egyéni érdeket, és tárgyilagosan, elfogulatlanul, eszményileg szolgálni a közjót, irányítani a közvéleményt — ez lesz a jövőben is szent feladatunk.

E becsületos, tisztességes cél elérésére kérjük megyénk és városunk közönségének és polgárságának határozott, hazafias támogatását, hogy arra támaszkodva hivatásunknak még inkább megfelelhessünk.

Az előfizetési árak a lap homlokzatán olvashatók. Előfizetéseket minden naptól kezdődőleg elfogad

A „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala. (Kossuth-utca 31.)

— **Rp. Keserű labdacok a Böm-bölde** részére.

Sign: Hetenként egy adag.

A magyarok gyászos napja,
Ránk köszönt már nem sokára;
Arad felé téved szemünk,
Kalapunkra fátyolt teszünk.

Sötét zászlót házainkra,
Hogy emlékezzünk a multra:
Voltak köztünk oly daliák,
Kik éltüket nem sajnálták.

Nappal sirunk, este iszunk
Fényes halotti tort csapunk,
Azért a tizenháromért
Kik meghaltak... a hazáért.

A koresmáros csak hallgatja,
Könnytől nedvesedik arca;
Ő is gyászol a többivel,
Nem törődik ma semmivel,
Ha a hasznót más viszi el...

Dr Veritás.

— **A magyar Golgotha.** Kedden október 6-án mélységes gyászba borul minden igaz magyar ember lelke és áhitatos ima száll százazrek ajkáról azok lelkiüdvéért, kik hősiess elszánt-sággal, haláltmegvetően állottak az aradi bitófa alá... Soha még szebb glória nem övezte a bitót, mint azon a napon, midőn az aradi hős vértanuk, a kegyetlen hóhér keze által szenvedtek dicső halált és a véráldozattal örök időre bevették kegyeletes emléküket a magyar nemzet szívébe... Emlékezzünk hát — és áldozunk kegyelettel az ő szent emléküknél. Iskolákban, intézetekben, társaskörökben az ő dicső emléküknél szenteltessek az évforduló napja és gyászunk külső jeléül lebegjenek házainkról honfiúi kegyeletünk sötét jelvényei...

— **A ref. Kollegium ifjúsága** okt. 6-án az aradi tizenhárom emlékezetére, iskolai ünnepélyt rendez, melyre ezuttal hívja meg az érdeklődő közönséget. Az ünnepély kezdete délelőtt 11 óra, s műsora a következő: 1. Hymnus, énekl az ifjúság. 2. Tizenhárom, Váraditól. Szaválja: Palló Imre VII. o. t. 3. Kuruc nóta, énekl az önképző-kör férfikara. 4. Emlébeszéd. Irta és előadja: Pálffy László VIII. o. t. 5. Az aradi tizenhárom, ének duett. Előadják: Palló Imre VII. és Schmidt K. VIII. o. t. 6. A régi könyv, Váradytól. Szaválja Gönczy László VIII. o. t. 7. Szózat, énekl az ifjúság.

— **A Budapesti Baross-Társaság** október 11-én zászlóavatási ünnepélyt tart, melynek zászlóanyai tisztességére Pilissy István országgyűlési képviselő nejét hívták meg; az ünnepi beszédet Dr Nagy György országgyűlési képviselő tartja, a ki október 6-án a fiemei polgárság meghívására az ott rendezendő hazafias ünnepélyen is szónokolni fog.

— **A választójog.** Megbízható helyről úgy értesülünk, hogy a kormány az analfabéták közvetett választói joggal való felruházásának tervét eljettette. Az analfabéták helyett a kormány azokat szándékozik választói joggal felruházni, akik a reform következtében választói jogosultságukat elvesztették volna.

— **Halálozás.** Özv. Vetési Józsefné szül. Pál Anna folyó hó 1-én este fél tíz órakor életének 64-ik évében elhalt városunkban. Temetése tegnap délután általános részvét mellett volt. Halálát számos gyermeke és széleskörű rokonság gyászolja. Nyugodjék békevel.

— **A segesvári magyar kaszinó,** legközelebb tartott választmányi gyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy kérést intéz a város képviselőtestületéhez, hogy a város köztéri és középületei ne csak német, hanem magyar felirással is elláttassanak. Az ottani szép számu magyarság reméli, hogy a kaszinónak e kérése a viszonyosság elvénél fogva és a szászok részéről minden alkalommal hangoztatott hazafias érzés bizonyi-

tékául meghallgatásra talál a képviselőtestületnél. Szomorú dolog, hogy a magyarnak kegy gyanánt kell kérni azt, a mit követelni jogában állana, még szomorubb dolog, hogy ez ott történik, a hol Petőfi és Zeyk és a többi névtelen hőssel együtt dicső halállal mult ki a magyar hazájáért folytatott véres küzdelemben.

— **Taniregyleti közgyűlés városunkban.** Az erdélyrészi róm. kath. Tanár-Egyesület választmánya mult héten választmányi ülést tartott, melyen megbeszélétek a folyó évi nov. 2. és 3-án Székelyudvarhelyt tartandó közgyűlés tárgyait.

— **Országos vásárunk** már e hó 1-én megkezdődött és az állatvásár 3 nap helyett négy napra bővült a mai ünnep miatt történt tévedéssel. Tulajdonképpen 2-án kellett volna az állatvásárnak beállania, de a dátumbeli tévedés folytán már 1-én is hajtottak fel állatokat. Az ilyen tévedések elkerülése és vásáraink sikeresebbé tétele céljából helyes volna, ha a hatóság kellő időben tájékoztatná a közönséget. Különbön az állatvásár elég élénk volt. Sok állatot hajtottak fel eladásra. A kirakó vásár holnap lesz, a melyre nagyban folynak az előkészületek. A sok sátor egészen betölti szabad tereinket, mert őszi vásárunk a legsikerültebb szokott lenni valamennyi vásárunk között.

— **Tanítók gyűlése.** Az „Udvarhelymegyei tanítóegylet” székelkeresztúri járásköre e hó 15-én, esütörtökön délelőtt 9 órától kezdődőleg Kúsmódön a református iskola helyiségében rendes gyűlést tart, a melyre a tagokat és az érdeklődőket tisztelettel meghívom. A tagokat felkérem az alapszabályok 10. és 16. §-ainak megtartására. Székelykeresztúron, 1908. október 1. Szász Béla, köri elnök. Tárgysorozat: 1. Elnök a gyűlést megnyitja. Elnöki előterjesztések. 2. Hitelesítők kijelölése. 3. Jegyzőkönyv olvasás. 4. Tanít Fülöp Árpád helybeli tanító, V-ik osztályban: a burgonyáról. 5. Tanítás bírálat. 6. „A tanítók önképzése és eszközei” című tételről felolvasást tart: Elekes György csekefalvi tanító. 7. Négyszólamban énekelnek: Baczó Lajos, Szász Ferenc, Darkó Lajos, Marosi Mátyás. 8. „A légköri villamoság”-ról előadást tart Macskási Zoltán tanítóképzőintézeti tanár. 9. Jövő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. 10. Jelentések. Indítványok.

— **Legedesebb az új bor** Barkóczy Albert Koronay-féle vendégfogadó-jában, mert ott kitűnő házias ételek után ihatja mindenki a hegy levét. Az országos vásár alkalmából állandóan pompás kész ételek és italok állanak az utazó közönség rendelkezésére.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap október 5-én: Borsá, Köröspatak, Marosludas, Szászváros, Székelyzál, Székelyudvarhely, Nagysink; hétfőn 6-án: Bürkös, Gerend, Törösvár; 7-én: Szabéd, Szelistye; 9-én: Czege; 10-én: Alparét, Baránykut, Csikszentdomokos, Felsőszálláspatak, Kőhalom, Maroslye, Nagysármás, Toroczkó, Zsibó; 11-én: Sóárpás; 13-án Kreszna, Mikósa, Petrozsény; 14-én: Sepsiszentgyörgy.

KÖZGAZDASÁG.

Dijjazással összekötött tenyész-állat kiállítás.

Udvarhelyvármegye gazdasági egyesülete f. é. október hó 3-án Székelyudvarhely városában tartotta meg a szarvasmarha és ezzel kapcsolatosan a baromfi kiállítást. Ezen kiállításra felhajtva lett:

Borjas teheneből 21 drb. Első díjat nyerte Péter Áron felsőboldogfalvi lakos tehene. Második díjat 70 koronát Józsa János hodgyai lakos tehene. Harmadik díjat 60 koronát Gotthárd Mózes bögyözi lakos tehene.

Negyedik díjat 40 koronát Kovács Domokos székelyudvarhelyi lakos tehene. Ötödik díjat 30 koronát Kovács Ferenc székelyudvarhelyi lakos tehene. Hatodik díjat 30 koronát Balázs Károly székelyudvarhelyi lakos tehene. Hetedik díjat 20 koronát Barabás Ferenc bögyözi lakos tehene. Nyolcadik díjat 10 koronát Veress Ferenc bögyözi lakos tehene.

Három éves üszökből felhajtva lett 7 drb. Első díjat nyert Csont Mózes bögyözi lakos üszője. Második díjat 50 koronát Deák Miklós székelyszentmihályi lakos üszője. Harmadik díjat 30 koronát Barabás Lajos székelyudvarhelyi lakos üszője.

Két éves üszökből felhajtva lett 13 drb. Elből díjazva lettek: Német Áron óczfalvi lakos üszője 70 koronával. Kerekes Sándor homoród-szentmártoni lakos üszője 50 koronával. Ifj. Sándor Gergely székelyudvarhelyi lakos üszője 30 koronával.

A baromfiakból fellett hozva és kiállítva: Kétszáznegyvenhárom sárga orpington.

Ezek közül díjazva lett: Gyarmathy Sándor székelybethlenfalvi lakos, Séra Kálmán székelyudvarhelyi lakos, Simó Lajosné székelypálfalvi lakos, Solymossy Lajos, Kassay Ákos, Vass Ferenc és Hlatky Miklós székelyudvarhelyi lakosok csoportos kiállításai.

Fehér orpingtonokból kiállítva lett 46 drb. Díjazva lett: Vass Albert oklándi, Fodor Istvánné szentabrami lakos és Czinkóczky Jánosné székelyszombori lakosnő kiállított tyukjai.

Emdeni ludakból felhajtva lett 131 drb. Díjazva lett: Fekete János bögyözi, Dr Gyarmathy Dezső homoródszentpáli, Séra Kálmán székelyudvarhelyi, Vass Ferenc székelyudvarhelyi lakosok csoportosan kiállított ludai.

Rucák közül felhajtva lett 90 drb. Plymuth tyukokból 4 drb. Langtam tyukokból 3 drb. Pulykákból 30 drb.

Ezen 4 utóbbi fajtyuk, rucák és pulykák díjazásra érdemesek voltak, de díj hiánya miatt díjazva nem lettek. A kiállítás minőségéről és az eladott állatokról jövő számunkban fogunk megemlékezni.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsio az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők

ezrei néztek elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCHOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadják és könnyen emésztik meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f kapható minden gyógytárban.

IRODALOM.

„Az inkvizíció.” Mi a valóság a sok hazugság között? Irta: Petrányi Ferenc kalocsai képzőintézeti tanár. — E füzetkéről a „Kalocsai Néplap” következőleg emlékezik meg: Régi fegyver a katolikus egyház el-lenségeinek kezében az inkvizíció. Evvel hadakoztak a tudományos vitákban, a társadalmi összejöveteleken, a parlamentben. Semmi sem bizonyult olyan alkalmas eszköznek, hogy az egyházat mint vértől csepegő zsarnokot, mint a gondolat és akarat-szabadságot kíméletlenül elnyomó rabszolgatartót tüntessék föl. Mert e névnek hallatára a katolikusok elnémultak s szégyenkezve védekezni sem mertek. Olyan merészen rágalmaztak ellenfeleink, hogy már elhittük a nyirkos börtönökről, a szörnyű kínzó eszközökről, a megszámlálhatatlan; máglyákról, bitófákról, autodatékról szóló meséket, ezeket a gyalázatos rémregényeket. Itt az ideje, hogy végre megszabaduljunk

attól a lidércnyomástól, mely eddig a katolikus intelligencia szívére nehezedett az inkvizíció miatt! Mindenütt győzedelmesen terjed a katolikus igazságok ereje. Győzőn az igazság a történelem lapjain is! Nézzünk, katolikusok, a mi egyházunk multjába s győződjünk meg, hogy az egyház mindig az volt, ami ma is: türelmes, szerető anya, ki szigorú eszközökkel is védte fiait, de soha senkit igaztalanul meg nem támadott, halálos ellenségeinek sem lett hóhérvá. Nincs nekünk mit restelnünk! egyházunkra mindig csak büszkék lehetünk. Ezt tapasztalja az ember, ha Petrányi Ferencnek az inkvizícióról írott művét olvassa. Egyszerű, áttekinthető fölosztásban, erőteljes eleven írásmódban élénk állítja az inkvizíció egész irodalmát. — Kimutatja előbb, hogyan terjedt el az a sok balvélemény, — kik az inkvizíció történetének meghamisítói. Azután részletesen elmond mindent, amit a megbízható történeti kútfők alapján az inkvizícióról csak tudni lehet. Nemcsak katolikus, hanem minden vallású történetírókból meríti anyagát. Akárhány protestáns tudósok okulásra méltó szavait halljuk. A becsületes protestáns történetírók a legnagyobb megbotránkozással beszélnek hitsorsosaiknak eléggé el nem ítélték álnok eljárásáról, akik történelmet gyártottak csak azért hogy a katolikus egyházat bemocskolhassák. Végül rágalmozóinknak hűsleges képét festi meg Petrányi kitűnő röpirata. Bebizonyítja, hogy épen ők voltak az inkvizítorok, a zsarnokok, kik igenis elkövették azt a kegyetlenséget, melyet az egyházra fognak. Talán sokan vannak közöttünk, akik még sohasem hallottak protestáns inkvizícióról. Épületes lesz ezen fejezetnek elolvasása. A röpirat a „Kalocsa Néplap“-ban megjelent cikkeknél külön nyomása kibővítve. Már a cikkek nagy feltűnést keltettek. A legelőkelőbb körökben csodálkozva olvasták. Sok művelt embertől hallottam, hogy csak a cikkek olvasása után ábrándult ki az inkvizícióból. Pedig az inkvizíció rémképeit ki kell törölni minden igazságos embernek a fejéből. Nem lehet ezért e füzetet eléggé ajánlani. Ilyen önzetes és begyőző hangon még nem cáfolták az inkvizíciót magyar nyelven. Akinek van érzéke az igazsághoz, az nyuljon e füzet után. Olvassa

el gondosan. Minden katolikusnak meg-edződik tőle katolikus öntuda, a más vallású pedig megszabadul egy gyűlöletes előítéllettől. A füzetet igen csinosan állította ki Juresó könyvnyomdája. Kapható a szerzőnél Kalocsán. Terjedelme 132 oldal. Ára 70 fillér. Megrendelhető a helybeli könyvkereskedésekben is.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

Eladó házhelyek a Solymossy utcában!

Értekezhetni Dr Solymossy Lajos főreáliskolai igazgatóval.

Papp István

férfi szabó-mester Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 6. sz. alatt az őszi és téli idényre hazai és külföldi elsőrendű

férfi ruha-szövetek-ből

dus választékú raktárt rendezett be. — Valódi finom trikó-, Loden-, télikabát-, fekete és kék scheviot-, valamint kamgarn stb. szövetek állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Sikkes szabás, jó munka, szolid ár és pontos kiszolgálás!

Eladó szőlőmust. 120 veder, 15 fokos baromlaki híres szőlőmust eladó Pelger Márton szőlőbirtokosnál Baromlaka 202. szám, Kiskapus felé.

Pályázat.

A székelyderzsi fogyasztási és értékesítő szövetkezet üzletvezetői állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: a) 400 K évi fizetés, havi utólagos részletekben; b) 2 százalékos forgalmi jutalék, (mult évi forgalom 26 ezer K volt); c) 40 K bolt fűtés; d) 60 K szálláspénz; e) 30 K bolt világítás. Biztosítéknak 1000 K teendő. Állás azonnal elfoglalható.

Az igazgatóság.

Csemege-szőlő, csakis elsőrendű, nemas fajok, — postakosaránként 2-80 K, 100 kg. vételnél 40 K. Csemege alma és körte postakosaránként 2-40 K, 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K, turkesztán és anánász 32 K, postakosaránként 2-40 K. — Paradicsom, tölthető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések.

ugyintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkák izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos üzemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American dentist

Székelyudvarhelyen tartózkodik.

Lakása: Budapest Szálloda 2. sz.

Rendel: délelőtt 9—12 óráig és délután 2—5 óráig. —

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szerek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsölésükkel sölésükkel használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- Képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. Ironok, fekete, szines és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levél-papirjelzésre. Kézi nyomda. — Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zseb-tintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szögek, kapcsok stb.

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másoló-papírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-fal-diszek, klozet-papírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegy-tárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villamos erőre berendezett könyvnyomdát-intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.